

უწყლო ალიგას იორიდგან წყლის გაყვანა
რუკით, იმ ალიგას, ნაცა ეხლა წისქეილებია
ის, მიუცია იჯარით ერთ კრიასათვის, მაგრან
იმას ვერ დაუსრულებია, და ამის გამო ჩვენ
გლეხ-კაცებს სამ წელიწ-დას დაუსრულებია მი-
სი გათხრა და წყლის გაყვანა. ღლეში თურმ
სამი ძროხა არა ჰყოფნიდათ რუცხე მეტუშვე
გლეხებს, იმდენი იყვნენ. მარც სიგძით ხუთხე
ტი კერისა და სრგანით ერთი და ნახევარი საჭრენ
ამ რუცხს რომ უყურებთ, სულ არა გჯეროთ
თუ აქ წყალი იმდინარებს იორიდგან ის
რეთ ადგილას არის გამოტანილი. ზარაქ და ის
ლაზარე იმერელს ამ ჭკვისა და მოხერხებისა
თვის!

❖ მისქვილებიდამ ანდრონიკოვს ძალიან კარგი შემთხვევაში უნდა ჰქონდეს, ამისთვის რომ თითქმის მთელს სიღრმალის მაზრას აქ მოაქვესაფქვევი. ❖ კვილები სულ ქართული არ არიან, ზოგი ეკრანიულათაც არიან გაკეთებულნი, მაგრამ თავს არ მოსულან.

აქვე ამათოან მახლობლივ მოშენება დაუწყვეტისა ანდრონიკოვეს ექნახისა და აბრეშუმის ჭიის ფურცლის ბაზისა. მს უკანასკნელი მოშენებულია დიდი ალაგზე და შავგაც არის აშენებული. სახლები აბრეშუმის მოსაყვანათ. მაგრამ, როგორც შევიტევ, მოსაფალი აბრეშუმისა პერიოდი პირველ წელიწადი თას ფუთამდე და იმისიც მახველი წაუღავთ თათრებს, რადგან სანახეერთ პერიოდათ მიცილებული მოსაყვანად. შლევულს კი სრულებით არა პერიოდი ის მიზეზისა გამო, რომ ერთხელვე შეშინებულან უმოსაელობით და იმედი დო დაუსარავათ იმის მოსაგაოზე. მაგრამ იმედი

დღი კი არის, რომ ვენახი ძალიან კარგი ცქენება. შლეულს აქ ჰქონიათ მოყვანილი აგრეთვე ბოსტნეულობაცა. მს ადგილი ისეთი მოხსენებულია და ყოვლისფრით უნაკლულო რომ შეიძლება ყოვლისფრის, რასაც კი კაცი ისურვებს, მოყვანა, უკეთე იმას თავის მხრით მოხსენება ექნება, რაღაც წყალი ზედა აქვს აქ შეიძლება მოიყვანოს კაცმა ზერნა-ლექი თის ბრინჯზე უკეთესი ბრინჯი; ერთის წლის სათვის ამის მოხაყვანათ საჭიროა მხოლოდ მოყვანა ინგილოდამ ოჩი გლეხი-კაცისა, რომ მელნიც ასწავლიან აქაურს გლეხებს ბრინჯის თესებს და მოყვანას.

ამ წისქვილებთან მე სრულებით ორ მოძი
ცდია. ამას გამოცყარმა მე საღამოს თავი
ამოვყავი ვაზიანის ფოშტაში. აქ შემხედა ერ
თი ჯერ კიდევ ჯანით ცოცხალი მოხუცებუ
ლი კაცი, რომელიც შეამომავლობით ბერ
ძენია; მაგრამ თავის თავს ქართველი რაცხა
მისი მამა გადმოსახლებულა მეფე თეიმურა
ზის მეორის დროს. ამ კაცსა და მე დიდხან
საუბრი გვერონდა ლეკებზე. ამ ლაპარაკში
იმან მიამბო, რომ 1793 წლის დეკემბერი დაღესტან
ში ბატონობდნენ ქართველებით, მე ისინ
კარგათ შახსოვენ. აი მათი სახელები,— რო
მელნიკი იმან მითხრა: რეგება, ზოგო
ლა ძე, თევდორე, ლრონჭი, ლოლა
ძე. შემდეგ იქ იწყებენ ფლობელობას ლე
კები. აი მათი სახელები: ლარეანი, აჯი
ალა-მაჟმალეანი, უაზიმოვლა და შა
მილი. მე ეცი ამომიკითხავს ბერძნულ ხელო
ნაწერ რვეულშიაცა და მამიჩემის ნათქვამი
დამაც მახოვესო, დაატანა იმან ბოლოს; დ
შეც იმის აზრის დასამტკიცებლავა, მოუყვენ
თეიმურაზ ბატონი მეილის ისტორიიდები ი
ადგილი, საღაცი ის სწერს. რომ ამ მიხობელ
დროშიავ ავარიაში ანუ დაღესტანში, მფლო
ბელებით იყვნენ ქართველი თავადნიო, დ
ეს ფერმურაზის აზრი დიდ სინაზდელეს ად

Այ ամ լցուց սահմանում աջգոլցից 179
վլամդց, հռոցակը թուամիտ ամ եցրո կազմ
սեղունուած յահուալցին, հռոմլցին սակելու
ծով չզմուա թուանիս քննուածուաց.

Digitized by srujanika@gmail.com

1871 წელსა
5 სექტემბერი

სექტემბრის 17-ს შემდეგი ამბები გოვიდ
თფილისში ხელმწიფე იმპერატორის მოგზაურობაზე: დაღსტანში ხელმწიფე უკავებდა იმპერატორის რამოდენიმე ხანი და კუო ზუნიბში, სადაც აული, შამილის სახლი და ტყე, რომელშიაც შამილი რესესი და მორჩილა, დახედა, და შემდეგ, 14 სექტემბრის შერს, წამოემდგავრა თერგის მაზრაში. დაღსტანში მოგზაურობის დროს ხელმწიფე მშვენიერი ტაროსი და ეს წრო. ხელმწიფე იმპერატორ კუველა ნახულზედ არა ერთხელ დიდი კუაზო მოილება გამოაცხადა. 15 სექტემბრს მის იმპერატორები ბითი უდიდეს სობა 3 დღის დროში ჩეჩინით ვოზდეის სკისაკე უნდა წაბრძანებულიყო.

* * *

Мағылжанов Сабит Фұзілұлы ғаңыртқиолғеба (Кавказский учебный округ) үшінде өзгөрілген
бейкілдегі тәсілін мондемедеңдердің да жаңылардан салынғанда
шығалғандағы болғанда да оның анықтауынан
аңғармашылықтың өзіндеңдердің
бейнеліктеріндеңдердің да оның анықтауынан
аңғармашылықтың өзіндеңдердің да оның анықтауынан

განყოფილების მზრუნველი პირებლათამბობა
აუკილებლათ საჭიროა, რომ ახლანდელი წეს
დება მავასის სამასწავლებლო განყოფილე
ბის ხელ-მეორეთ გადაიხედოს და შეიცვალო
სო, რადგან უკანასკნელ დროს იმას ზოგ
ახ-ლი ვალდებულება დააწევა და ამ ნაირა
საქმეები მოემატაო. სხვათა შორის ახლაიმი
ხელშია იმ 126 სტიპენდიების გამგებება

რომელნიც უნივერსიტეტში და სხვა უმაღლეს სპეციალურ სასწავლებლებში ძალაში იყო ყმაწილ-კაცებისთვის არის დანიშნულით ამას გარდა იმისივე ხელშია ახლა მთიულების შეკრიულებით. 1864 წ. ძალაში ის აქცია და იქმო მხარეში იყო. 4 გიმნაზია, 20 უზრუნველყოფითი 16 პირველ-დაწყებითი სასწავლებელი, სულ 40 სხვა და სხვა სასწავლებელი, 8 პანსიონით.

ამ სასწავლებლებში 7,000 ორივე სქესის შეგირდი; მი იყვნენ. ახლა კაცების სამასწავლებლად განყოფილებაში ითვლება: 7-სახელმწიფო გმნაზია, 1—სამასწავლებლო შკოლა, 1—სამასწავლებლო სემინარია, 3—პროგნიმნაზია 16—უეზდის სასწავლებელი, 28—ერთ ორ-კლასიანი შკოლები და 6—მთიულებელი შკოლა. სულ 63 სხვა და სხვა სასწავლებელი 14 პანსიონით; ამ სასწავლებლებში ითვლებიან 450 მასწავლებელნი და სხვა მოსასახურები და 10,546 მოსწავლეები. ამავე უნდა მიუმატოთ სახალხო შკოლები და კლევ 6 საქალებო სასწავლებელი. შევლა შკოლებისა და სასწავლებლების შეგირდები როგორც გამოვიდან გარიშოთ, მარტო საქრისტიანო საწავლებლებში 36,000 შეგირდი იქნება.

„ქავებზე“ ოკლავიდამ იწერებიან, რო
აგეისტოს 30-ს ალაზნის აქეთა ნაპირს ის
თი სეტყვა იყო, რომყურძენი თითქმის სრულ
ად გააფუჭია. საწყალი ხალხი ახლა უჩქარის მ
ლე მოჰკრიცე ას დანარჩენი ყურძენი, რომ ც
ტარაზ ჩაც მორჩია, ისიც არგააოხროს სეტ
ვამა. ამნაირსავე სამწუხარო ამბავს შის

ურიდამაც იწერებიან (თელავის უეზდში). ამ დღეს აქ კაკლის ოდენა სეტყვას მეოთხე-
დი საათის განმავლობაში სრულებით დაულე-
წავს გაზები და ყურძნის მარცვლები გაუფუ-
ჭებია. აქაური მებატონეები მისისთავები და
გლეხები. დაბეჭილ ყურძენს ჰკრეფენ და
იქიდამ უნდათ დფინო გაძოხადონო. ზარმო-
ოდინოთ—რომორი ლინო იძნ იძნ! . . .

ლებისაგან. ამნაირი „დატანებით გაყიდვა“
გაზეთებისა უკანასკნელ დროისთვის მდგრად-
შიაც შემოვიდა. სხვა დაჭვათა შრომებს, მოვკ-
რობას შეუძლია რომელსამე გაზეთს ცალკე
ნომრების გასყიდვა აღუკრძალოს. ამ ნაირათ
ახლა, მაგალითად, „რუსის უწყებების“ ცალ-
კე ნომრებით გაყიდვა ჩენ მთავრობას აღუ-
კრძალა!

ამ ლებისაგან. ამნაირი „დატანებით გაყიდვა“
გაზეოთბისა უკანასკნელ დროში ჰქონდა მდგრადი რობის შიაც შემოვიდა. სხვა დაჭვათა შორის, მათვე-
რობას შეუძლია რომელსამე გაზეოს ცალკე
ნომრების გასყიდვა აღუკრძალოს. ამ ნაირათ
ახლა, მაგალითად, „რუსის უწყებების“ ცალ-
კე ნომრებით გაყიდვა ჩენ მთაცრობას აღუ-
კრძალავ”.

հԱՅԵՏ

საფრანგეთი

ԱՐԵՐ ՀՅՈՒՅՑՈՒ

სექტემბრის შედეგის საფრანგეთის ნაციონალურს პრეზიდენტი ჩავინახუ მინაღადადებაზე იყო მოლაპარაკება; ეს წინაღადადება მდგომარეობს იმაში, რომ, რადგან პარიჟში მუდა რეეოლიცუიებია და იქ შეოთიანი ნალის სცხოვრებსო, ამიტომ შემდეგ საფრანგეთის სატახტო ქალაქათ ვერსალი დავნიშნოთ, ე. ი. ნაციონალური პრეზიდენტი, ყველა სამინისტროები და საზოგადოთ სასამართლო ადგილები ამ ქალაქში გადავიტანოთ. ყველა მარჯვენა მხრის დეპუტატები (კონსერვატორები), რომელთაც ეშინიანთ პარიჟისა და იქაური რესუბლიკელი მუშებისა, რასაცირკელია, ამ წინადადებას მიემხრენ და ზემოხსენებულის სხდომაზე იმის სასარგებლოთ ლაპარაკობლნენ. მაგრამ მის ნაცელათ ყველა რესპუბლიკელი დეპუტატები პრეზიდენტი წინაღუდენ ამ წინადადებას და საფრანგეთის სატახტო ქალაქათ ისევ პარიჟის განდას სცდილობენ. ამ უკანასკნელი პარტიის რიცხვიდამ სხვათა შორის ლუ ბლანშა პარიჟის სასარგებლოთ სთქვა: „პარიჟის მიტოვებით ოქენე მეროპას აფიქ-რებინებთ, რომ საფრანგეთს ეშინია თავის დედა ქალაქისა; ამ ფაქტიდამ ყოველ კაცა ის დასკვნა შეუძლია გამოიყვანოს, რომ საფრანგეთის ქალაქებსა და პროვინციებს შეუთანხმოება ჰსუფევს. ტყუილია, ეითომ საფრანგეთი პარიჟს კარგი თვალით არ უყურებსო; პარიჟი ყოველთვის იყო და უნდა დარჩეს მთელი მხარის წარმომადგენელი.“ ბოლოს ლუ ბლანშა სთქვა: „თუ პარიჟს მმართებლობის სატახტო ქალაქის ღირსება ჩამოერთმევა, მაშინ, მერწმუნეთ, ის რევოლუციების სატახტო ქალაქათ შეიქნება!“ ამ აზრზედევ იდგნენ სენის პრეფექტი, ლეონ სედა დეპუტატი ვაშრო, რომელნიც ამტკიცებდნენ, რომ ახლა პარიჟი ისეთ ნაირათ არის დაშვიდებული, რომ ნაციონალურ პრეზიდენტის მთელთვის და რევოლუციის არ უნდა ეშინოდესო. ამასთანავე, ისინი ამბობდნენ, რომ თუ მმართებლობა პარიჟში არ გადავიდა, მაშინ იმის და იმასთან მთელი საფრანგეთის გაჭრობა და წარმოება ძალიან ბევრს ზიანს ნახავთ.

— ნაციონალურ პრეზიდენტის, სექტ. 13, მიერის ეპისტოლე გადასცეს, რომელშიაც სხვათა შორის სწერია: ნაციონალური პრეზიდენტამ დონიმე თვით უნდა დაითხოვოს; ამ დროს დეპუტატები წავლენ თავიანთ შინ და თავის ამომრჩევებს მოელაპარაკებიან. მმართებლობა კი თავის ძველი პოლიტიკის გზას არ მოშორდება. პრეზიდენტის სელ-ახლავ 4-დეკემბერს გაიხსნებათ.

— მოხ სექტემბერს, როდესაც საფრანგეთში რესპუბლიკის დაარსება უნდა ედლესასწალებინათ, არეულება არსად არ ყოფილა. პარიჟში, როგორც წინეთაც ვთქვით, მმართებლობამ მიღლო თადარიგი. მხოლოდ ბორდოში პატარა არეულობა იყო, ისიც პოლიციამ მაღლე დაამშვიდა. ნიმში ხალხი შეიკრიბა და ერთ მაედანზე „თავისუფლების ხე“ ჩაარჭიო მიწაში, რომელიც ყვაეილებით შემოსა; საღმოს ამ ქალაქის სახლები გაჩაღებული იყო სანთლებითა, მაგრამ უწერება არც აქ მოხდარა.

— ბიუჯეტის კამისიამ თავისი მოქმედების ანგარიში გამოაცხადა, რომელშიაც სხვათა

— მთხ სექტემბერს, როდესაც საფრან-
გეთში რესპუბლიკის დააჩვება უნდა ედოდესა-
სწალებინათ, არეულება აჩსად არ ყოფილა.
პარიჟში, როგორც წინეთაც ვთქვით, მმართ-
ებლობაშ მიღლო თადარიგი. მხოლოდ ბორ-
დოში პატარა არეულობა იყო, ისიც პოლი-
ციაშ მასა დამშვიდა. ნიმში ხალხი შეიკრიბა
და ერთ მაედაზე „თავისუფლების ხე“ ჩაარწი-
მიწაში, რომელიც ყვაეილებით შემოსა; საღა-
მოს ამ ქალაქის სახლები გაჩაღებული იყო
სანთლებითა, მაგრამ უწერება არც აქ მო-
მხდარას.

— ბიუჯეტის კამისიამ თავისი მოქმედების
ანგარიში გამოაცხადა, რომელშიაც სხვათა

